



Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost



SMART Česko

SMO
SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Realizace SMART Česko v praxi obcí a měst

Obec Březina





Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost



SMART Česko



SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY

PROJEKT SMART ČESKO

Realizátor projektu

Subjekt: Svaz měst a obcí České republiky

Projekt: Realizace SMART Česko v praxi obcí a měst

Reg. č.: CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_025/0016927

Spolupracující subjekt

Subjekt: Obec Březina

Adresa: Březina 24, 679 05 Březina

Zpracovatel: Mgr. Martin Habáň



OBSAH

1. ÚVODNÍ ČÁST

2. ANALYTICKÁ ČÁST

2.1 OBYVATELSTVO

2.2 EKONOMICKÉ UKAZATELE

2.2.1 Ekonomické subjekty

2.3 INFRASTRUKTURA

2.3.1 Zásobování pitnou vodou

2.3.2 Kanalizace a ČOV

2.3.3 Elektrická energie

2.3.4 Plynofikace obce

2.3.5 Dopravní infrastruktura a obslužnost

2.5 Vzdělávací instituce

2.6 Zdravotnictví

2.7 Sociální služby

2.8 Životní prostředí a krajina v území

3. OBLASTI SMART POLITIK

3.1. DOBRÉ VLÁDNUTÍ

3.1.1 Současný stav

3.1.2 Současný popis potřeb

3.1.3 SWOT analýza hospodaření obce

3.2. FINANCOVÁNÍ

3.2.1 Současný stav hospodaření obce

3.2.2 Současný popis potřeb

3.2.3 SWOT analýza hospodaření obce

3.3 ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

3.3.1 Současný stav odpadového hospodářství

3.3.2 Současný popis potřeb

3.3.3 SWOT analýza odpadové hospodářství

3.4. DIGITALIZACE A ICT

3.4.1 Současný stav

3.4.2 Současný popis potřeb

3.4.3 SWOT analýza ICT

4. STRATEGICKÁ ČÁST

4.1. Vize obce

4.2. Strategické cíle a opatření

4.2.1. Dobré vládnutí

4.2.2. Financování SMART opatření

4.2.3. Odpadové a oběhové hospodářství

4.2.4. Digitalizace a ICT

4.3. Očekávané přínosy v jednotlivých oblastech

5. IMPLEMENTAČNÍ ČÁST

5.1. Nastavení řídicí struktury a plánování

5.1.1. Organizační a řídicí struktura

5.2. Monitoring, vyhodnocování a aktualizace

5.3. Systém řízení rizik a předpoklady realizace strategie



1. ÚVODNÍ ČÁST

Obec Březina se nachází v Jihomoravském kraji, 12 km severovýchodně od krajského města Brna. Je situována v jižní části Dražanské vrchoviny, u západní hranice Moravského krasu v nadmořské výšce 440 m n. m. Obec se skládá ze dvou bývalých obcí Březiny a Proseče, což se dodnes projevuje v podobě dvou katastrálních území. Administrativně je obec součástí ORP Šlapanice. Od města Šlapanice je vzdálená 18 km. Obec sousedí s městysem Křtiny, obcemi Habrůvka, Bukovina, Hostěnice, Ochoz u Brna a Babice nad Svitavou. Obec je členem MAS Moravský kras a Spolku pro rozvoj venkova Moravský kras. V Březině žilo k 1. lednu 2023 celkově 1088 obyvatel.

První písemná zmínka o Březině pochází z roku 1365, o Proseči pak z roku 1395. Život v obci byl od počátku spjat s místní přírodou Moravského krasu a okolními lesy. Od lesních porostů a jeho mýcení je také odvozen název obce i jejích částí (Březina - místo, kde rostly břízy a Proseč - místo vzniklé prosekem lesa). Východní část území obce zasahuje do velkoplošně chráněného území CHKO Moravský kras, které je známo pro rozsáhlé vápencové krápníkové jeskyně, další krasové jevy a pro bohatou faunu a flóru. Na území obce se nachází přírodní rezervace Březinka a přírodní rezervace U Výpustku, jejíž součástí je jeskyně Výpustek známá pro její vojenské využití v průběhu 2. světové války, coby zbrojní továrny. Dopravní napojení obce je zajištěno pomocí silnice II. třídy č. 373, která obec propojuje se Křtinami a Ochozem u Brna a silnice III. Třídy č. 37367 pokračující směr Vyškov. Obec hospodaří cca s 25 mil. rozpočtem.

Důvodem pro vznik SMART strategického dokumentu v kapitole dobrého vládnutí je podpora větší transparentnosti a otevřenosti úřadu, v případě financování pak snaha nalézt možnost, jak financovat chytrá řešení, která do budoucna mohou přinést finanční úlevu. Podobně je tomu v kapitole digitalizace i ICT, neboť panuje přesvědčení, že moderní technologie mohou významně pomáhat jak při správě obce, tak občanům v získávání informací a všeobecném přehledu o stavu věcí. V části odpadového hospodářství je to snaha o nalezení efektivnějšího a dlouhodobě udržitelného systému odpadového hospodářství v době, kdy se všeobecně zpřísňují požadavky jak na obce, tak původce odpadů a je potřeba se více zaměřit na ekologické, stejně jako ekonomické aspekty této problematiky. Obec již v mnoha těchto oborech vykonala mnohé, ovšem je neustále potřeba hledat nová a lepší řešení.



2. ANALYTICKÁ ČÁST

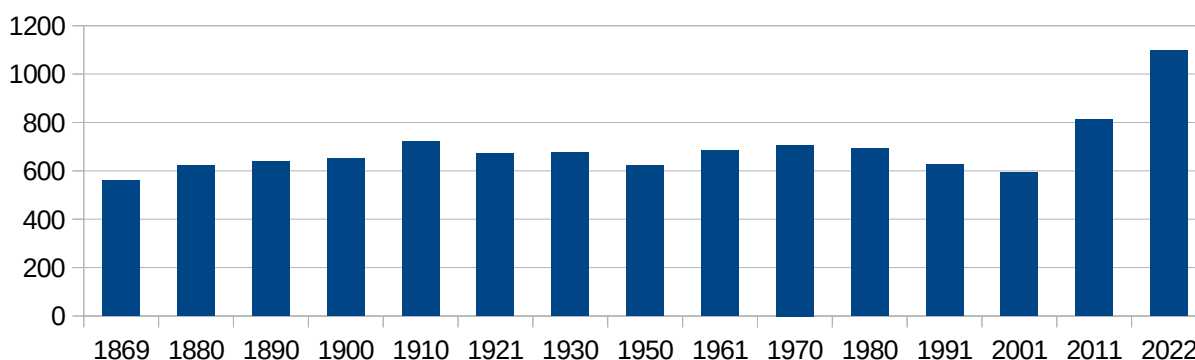
2.1 OBYVATELSTVO

Vývoj počtu obyvatel byl velmi pozvolný a vyrovnaný s drobnými výkyvy na počátku 20. století, kdy došlo k mírnému nárůstu, po kterém následoval postupný pokles až do 50. let 20. století. Ve druhé polovině 20. století následoval opětovný růst, který od 70. let vystřídal pokles až do počátku 21. století. Výrazný zlom nastal po roce 2007, kdy došlo k výrazné vlně migrace do obce. Březina se stala oblíbeným cílem pro mladé rodiny, které se do obce stěhují především z důvodu dobré dopravní dostupnosti do města Brna. Obec také láká dobrou kvalitou životního prostředí a dostupností stavebních pozemků. Počet obyvatel dramaticky vzrostl z 593 osob na 812 v roce 2011 a následně 1088 obyvatel v roce 2022. Celkově tak došlo od roku 2001 do současnosti ke zvýšení počtu obyvatel o 495 osob. Přirozený přírůstek je v porovnání s přírůstkem migrací nízký, ale ve většině let nabývá kladných hodnot. Z dosavadního vývoje lze očekávat, že počet obyvatel v obci dále poroste. Tento rozvoj s sebou může přinést zvýšenou produkci odpadů a růst nároků a nákladů na jeho odvoz, třídění a zpracování.

Průměrný věk obyvatel je 38,0 let, což je v porovnání s Jihomoravským krajem, ve kterém je průměrný věk obyvatel 42,4 let, hodnota výrazně nižší. Hustota zalidnění činí 157 obyvj./km². Březina je tak podprůměrná v porovnání se SO ORP Blansko, kde je hustota zalidnění 162 obyvj./km². Index stáří dosahuje nízké hodnoty. Nízká hodnota indexu stáří značí výrazně vyšší podíl předproduktivní složky populace, což je pozitivní ukazatel pro budoucí vývoj obce. Produktivní složka dosahuje mírně podprůměrných hodnot

Dle územního plánu z roku 2014 se zástavba v Březině rozvíjela v návaznosti na souvisle zastavěné území obce. Zastavitelné plochy byly vymezeny v několika lokalitách na severozápadním, západním, jižním a východním okraji intravilánu. Cílem bylo nevytvářet skupiny domů mimo návaznost na souvisle zastavěné území. Počet dokončených bytů za období 2014 až 2021 byl celkově 43 bytových jednotek. Intenzita výstavby v obci byla vysoká, což přineslo vyšší nároky na odvoz odpadu a požadavky na vhodnou lokalizaci sběrných hnízd či zavedení nového systému sběru odpadu. V současnosti jsou rozvojové plochy z územního plánu většinou vyčerpány, není v plánu otevírat změny plánu pro hledání nových ploch.

Graf vývoje počtu obyvatel obce od roku 1869





2.2 EKONOMICKÉ UKAZATELE

2.2.1 Ekonomické subjekty

V obci Březina je patrný kontinuální růst počtu podnikatelských subjektů, kdy v posledním desetiletí došlo ke zvýšení počtu těchto subjektů o 56 procent. Nejvýznamnější nárůst byl dosažen v odvětvích velkoobchodu a maloobchodu, průmyslu a profesních, vědeckých a technických činnostech. Pozitivním faktem je také nárůst podílu podniků se zjištěnou aktivitou na všech registrovaných podnicích v Březině. Díky této skutečnosti je možné lépe identifikovat hospodářské zaměření a spektrum ekonomických činností zastoupených v obci.

Při bližším pohledu na skladbu podnikatelských subjektů náleží největší část do sektoru stavebnictví (25 %), další významněji zastoupená odvětví jsou administrativní a podpůrné činnosti a doprava a skladování (shodně po 16 %). Většina podnikatelských subjektů má charakter mikropodniků, v obci není přítomný významnější zaměstnavatel.

Dalším ukazatelem k vyjádření hospodářské situace v obci je míra podnikatelské aktivity, udávající poměr mezi počtem podnikatelských subjektů a trvale bydlícího obyvatelstva. Za poslední desetiletí podnikatelská aktivita vzrostla o téměř 2 procentní body (z 16,8 % na 18,6 %), což indikuje pozitivní vývoj. V budoucím období je proto důležité navázat na stávající trend a podporovat drobné podnikání, které dokáže kladně přispívat k rozvoji obce – například v podobě využití původních výrobních ploch, vytvářením nových pracovních příležitostí a v neposlední řadě může docházet k zlepšení fyzického vzhledu okolí či k investicím do infrastruktury.

2.3 INFRASTRUKTURA

2.3.1 Zásobování pitnou vodou

Obec Březina disponuje samostatným veřejným vodovodem Březina, který sama vlastní a provozuje. Zdrojem vody je JÚ Březina, vrt profilu 219 mm, vydatnost 3,5 l/s, hloubky 220 m. Voda je čerpána výtlačným řadem do dvoukomorového vodojemu Březina 300 m³ (2x150 m³) s max. hladinou 488,75 m n. m. a minimální hladinou 486,25 m n. m. (dle Provozního řádu vodovodu). Vodovod je dimenzován i na potřeby požární vody. Z vodojemu je voda přivedena do obce přívodním řadem s napojením na rozvodnou síť obce. Lokality, které nejsou dosud na vodovodní síť napojeny, představují rozvojové plochy k bydlení - navrhované vodovodní řady budou dle územního plánu vedeny pokud možno po veřejných pozemcích v zeleném pásmu příp. pod chodníkem a podle možností zaokrouhovány. Návrh vodovodní sítě je v souladu s Plánem rozvoje vodovodů a kanalizací Jihomoravského kraje. Dle aktuálního územního plánu obce je problematické napojení výše položených lokalit (od 466 m n. m.) z hlediska nevyhovujícího hydrodynamického tlaku v sítí.



2.3.2 Kanalizace a ČOV

V obci je vybudována oddílná kanalizace splašková a dešťová. Kanalizace splašková je z velké většiny spádová gravitační, pouze ve třech krátkých úsecích je z důvodů výškových poměrů vybudována kanalizace splašková tlaková s čerpacími šachtami kanalizace. Kanalizace je určena pouze pro splaškovou odpadní vodu, není dimenzována pro průmyslové odpadní vody, vody dešťové nebo povrchové ani jiné typy odpadních vod. Na kanalizaci není připojen žádný průmyslový či zemědělský objekt, pouze domácnosti, objekt základní a mateřské školy, restaurace, sokolovna a prodejna potravin. Jižně od obce byla realizována obecní mechanicko-biologická ČOV pro 1 000 ekvivalentních jednotek. Dle územního plánu obce Březina je počítáno s rozšířením areálu stávající ČOV vzhledem k vzrůstající tendenci vývoje počtu obyvatel a celkovému rozvoji obce. Dešťové vody jsou primárně řešeny vsakováním na vlastním pozemku obyvatel obce, přebytek bude odváděn stávající i nově vymezenou kanalizací dešťovou do Ochozského potoka.

2.3.3 Elektrická energie

Zásobování elektrickou energií probíhá z hlavního venkovního vedení VN č. 107 na napětí 22kV. V katastrálním území obce se nenacházejí žádné výroby elektrické energie ani rozvodny velmi vysokého ani vysokého napětí. Vedení jsou územně stabilizována. Distribuční síť NN je provedena kabelovým vedením umístěním pod zemí. Největší podíl na využití elektrické energie obyvateli tvoří osvětlení, pohon elektrospotřebičů a ohřev teplé užitkové vody. V menší míře je elektrická energie rovněž využívána k vytápění. Pro uvedené účely je obcí využíváno sedm trafostanic, sloužících k převodu elektrické energie z vedení VN na elektrickou energii NN, která je následně distribuována k jednotlivým domům a pozemkům.

2.3.4 Plynofikace obce

Obec Březina je plynofikována středotlakým přivaděčem, který je veden z k. ú. Křtiny do severního okraje obce. Regulační stanice plynu je umístěna při křižovatce silnic II/373 a III/373365 a druhá severně od obce na hranici k. ú. Proseč u Březiny a k. ú. Březina u Křtin. Z těchto RS jsou vyvedeny nízkotlaké vývody. Odběratelé jsou napojeni na středotlaké a nízkotlaké rozvody.

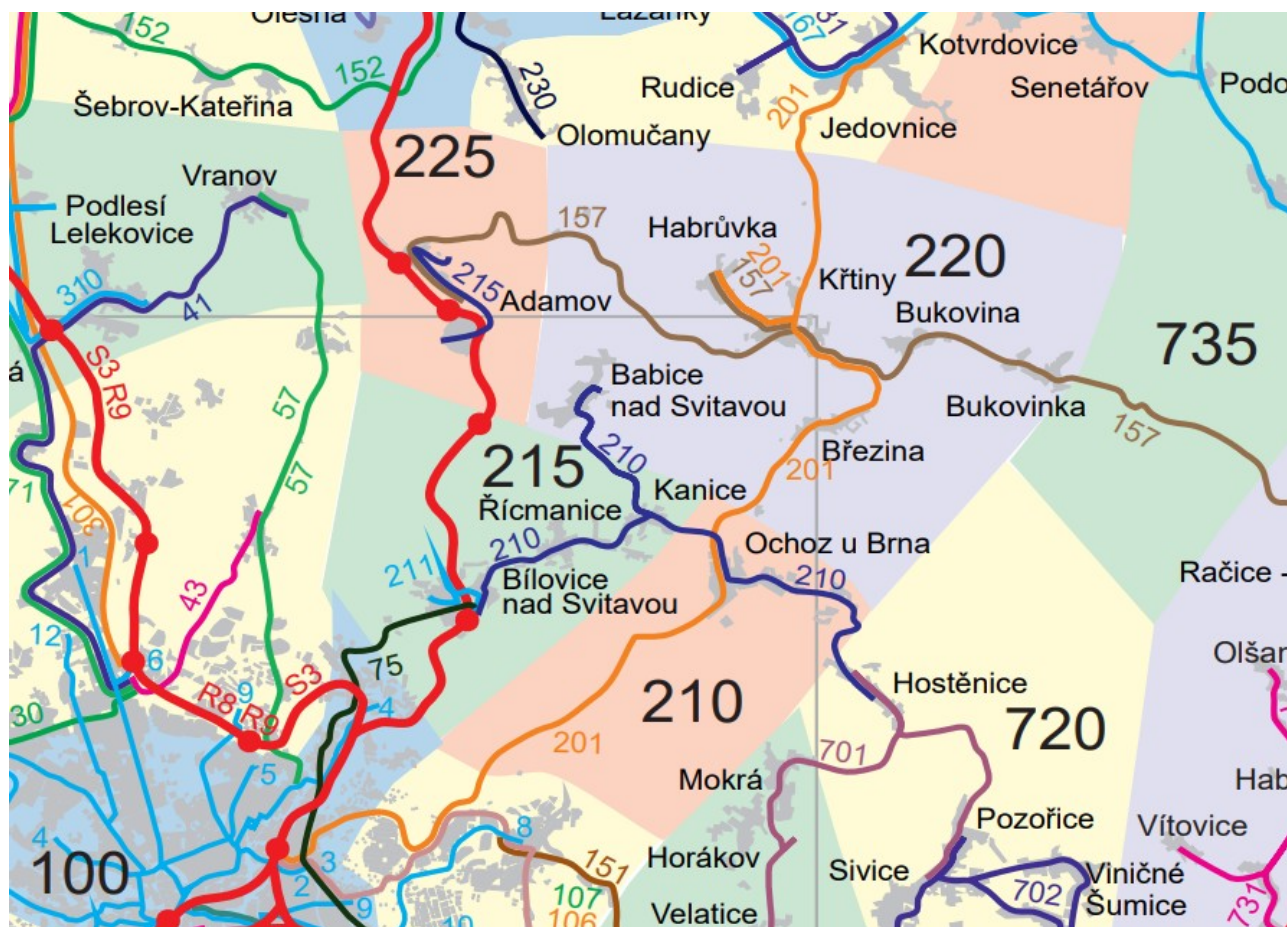
2.3.5 Dopravní infrastruktura a obslužnost

Centrální části obce přechází silnice druhé třídy s označením II/373 Chudobín – Konice – Jedovnice – Brno, Líšeň. Na ní navazuje několik komunikací třetí třídy: III/37367 Březina – Proseč – Bukovina (úsek křižovatka Bukovina - Březina), III/37445 Adamov – Josefov – Křtiny a III/3831 Kanice - Babice – Křtiny. Technický stav komunikací je díky rekonstrukci silnic č. II/373 a III/37367 stabilizovaný a v současné době probíhá budování chodníků. Dálnice, rychlostní komunikace a silnice první třídy se na území obce nevyskytují. Nejbližší nájezdy na přilehlé rychlostní komunikace se nacházejí ve vzdálenosti 14,2 km (R42 – křižovatka ulic Svatoplukova a Rokytova) a 14,3 km (R50 – křižovatka ulic Ostravská a Jedovnická). Nejbližší dálniční přivaděč leží od centra obce ve vzdálenosti 15,4 km (D1 u města Šlapanice). Podíváme-li se na intenzitu dopravy dle výsledků sčítání dopravy v roce 2021, dosahovala denních hodnot až 6800 vozidel.



Území obce je součástí Integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje (IDS JMK). Spojení veřejnou dopravou zajišťuje autobus č. 201 s trasou Brno - Ochoz u Brna – Březina – Křtiny – Jedovnice, v menší intenzitě v obci zastavuje autobus č. 157 s trasou Vyškov - Račice - Bukovinka - Křtiny – Březina – Adamov, avšak mimo rezidenční oblast obce. V obci se nachází celkem šest zcela krytých autobusových zastávek (Březina, Lhotky, rozc. 17, Březina, u sokolovny, Březina, u pomníku, Březina, škola, Březina Tábořská a Březina, jeskyně Výpustek). Při pohledu na převládající směry dojížděky dle Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2021 byla nejvyšší intenzita vazeb s centry Brno, Blansko a Křtiny. Nejvyšší počet přímých spojů je na trase Březina – Křtiny. První spoj vyjíždí z centra obce v 5:41, poslední v čase 23:12. Nejvyšší počet nepřímých spojení je veden do Blanska, přestupní místa zahrnují Adamov, Jedovnice nebo Brno. Oproti individuální automobilové dopravě (22 min.), jsou však jízdní doby významněji delší (28 min. přes Jedovnice, 37 min. přes Adamov a až 1 hod. 2 min. přes Brno) čímž je využitelnost spojení pro obyvatele omezená.

Dopravní konektivita Březiny v systému veřejné hromadné dopravy





2.5 VZDĚLÁVACÍ INSTITUCE

V obci Březina jsou vzdělávací instituce reprezentovány Základní a mateřskou školou Březina a Lesní mateřskou školou Dobroděj. Zřizovatelem ZŠ a MŠ Březina je obec. Škola je malotřídní, poskytuje vzdělání žákům prvního až pátého ročníku. Výuka probíhá v pěti samostatných třídách. Kapacita základní školy činí dle Rejstříku škol a školských zařízení MŠMT 100 žáků, v školním roce 2022/2023 ji navštěvuje 72 žáků. Velikostně se řadí k menším školám s individuálním přístupem k žákům – několikaletým průměrem je 23 žáků ve třídě, a kromě třídního učitele je k dispozici také asistent pedagoga poskytující individuální pomoc žákům při přípravě na vyučování, při psaní úkolů, případně poskytuje potřebné doučování. Součástí školy je školní jídelna s kapacitou 130 obědů a dvě oddělení školní družiny. Mateřská škola má 2 třídy a sídlí v přístavbě postavené v letech 2020/2021, celková kapacita je 48 dětí. K budově školy patří také zahrada obklopená zelení, zařízena jako hřiště v přírodním stylu.

Dalším předškolním zařízením působícím v Březině je Lesní mateřská škola Dobroděj. Její zázemí tvoří jurta mongolského typu, která je umístěná na okraji lesa v CHKO a sousedí s pozemkem ŠLP Křtiny. Kapacita tvoří 15 žáků v jedné smíšené třídě ve věku 2-6 let v provozu 8:00 až 16:30 celoročně.

2.6 ZDRAVOTNICTVÍ

Na území obce se nenachází žádné zdravotnické zařízení. Nejbližší zdravotní středisko je obyvatelům k dispozici v sousedním městysi Křtiny, kde nabízí zdravotní péči ordinace praktického lékaře pro děti i dospělé, zubaře a gynekologie. Širší nabídka zdravotních institucí se nachází v Brně - nejbližší nemocnice je Vojenská nemocnice vzdálená 16 km od centra obce. Výdej léků je zajištěn ve Křtinách, lékárna s komplexnější nabídkou léků je k dispozici v 8 km vzdálených Jedovnicích. Obec Březina spadá pod Zdravotnickou záchrannou službu Jihomoravského kraje – Výjezdové oddělení Brno. Nejbližší výjezdová základna tohoto oddělení je VZ Brno - střed (III) - nám. 28. října 23, která je vzdálena od obce asi 17 km.

2.7 SOCIÁLNÍ SLUŽBY

V současnosti se v obci nenacházejí žádné pobytové ani ambulantní zařízení sociálních služeb. V oblasti péče o seniory je provozován Klub seniorů, který funguje již od roku 2001 a obec finančně přispívá na jeho činnost. Aktivita klubu zahrnují pravidelná setkání, obvykle jednou měsíčně ve formě besed či přednášek. Dále jsou pořádány poznávací zájezdy, vycházky do okolí či celodenní výlety do zahraničí. Akcí se účastní průměrně 30-40 občanů. Nejbližší zařízení pro seniory se nachází ve Křtinách – Domov se zvláštním režimem Santini s kapacitou 50 míst. Sociální péče je realizována formou nepřetržitého provozu s komplexem služeb poskytovaných kvalifikovaným personálem. Další spektrum sociálních služeb je k dispozici pro obyvatele v krajském městě.



2.8. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A KRAJINA V ÚZEMÍ

Obec Březina leží v atraktivním prostředí členitého terénu s množstvím zajímavých tvarů reliéfu. Geomorfologicky náleží do systému Hercynského, provincie Česká vysočina, subprovincie Českomoravská soustava, oblasti Brněnská vrchovina a celku Dražanská vrchovina. Západní část území náleží do podcelku Moravský kras, který nabízí geomorfologicky pestré formy krasových jevů v podobě skalních útvarů, jeskyň, závrťů, či ponorů (Křtinský potok). Moravský kras je tvořen především vápenci a dolomity z devonského období prvohor. Východní část se zařazuje do podcelku Konické vrchoviny, která má charakter náhorní plošiny a na rozdíl od Moravského krasu vykazuje menší členitost území. Typické jsou horniny Karbonu - jílovité břidlice, prachovce a droby. Rovněž se v Konické vrchovině nachází nejvyšší vrch Březiny s nadmořskou výškou 520 m n.m. Z hlediska zastoupení půdních jednotek jsou opět patrné odlišnosti v dílčích geomorfologických celcích. V celku Moravský kras převládají luvizemě a rendziny vyznačující se vyšší skeletnatostí a tudíž nevhodností k dalšímu zemědělskému využití. Ve východní části obce dominují kambizemě, jakožto nejrozšířenější půdní typ vázaný na svažité podmínky. Nejprůzračnější půdní druhy se nachází v bezprostřední blízkosti zastavěné části obce – jedná se o hnědozemě nabízející zemědělské využití i pro náročnější plodiny.

3. OBLASTI SMART POLITIK

3.1 DOBRÉ VLÁDNUTÍ

3.1.1 Současný stav

Obec Březina se snaží být moderní samosprávou, která je velmi otevřena ke svým občanům, je transparentní a založená na dobré komunikaci mezi občanem a úřadem. Přitom však s počtem zaměstnanců se snaží efektivně využívat svěřené veřejné prostředky. Otevřenost u malých obcí je často dána právě jejich velikostí a tím, že si zde tzv. každý vidí do zahrady. Ovšem ani to není podmínkou toho, že to takto musí fungovat. Proto se obecní úřad snaží o maximální transparentnost, ať už zveřejňováním informací, otevřeným a přátelským jednáním či společenskou aktivitou starosty obce.

Základem dobrého vládnutí je dle našeho přesvědčení otevřenost a transparentnost. Ta je dána především transparentním zadáváním veřejných zakázek, kdy nemusí být sice vše soutěženo na nejnižší cenu, protože lze uplatnit i jiné parametry, je však potřeba transparentně a nediskriminačně v těchto zakázkách postupovat. Otevřenost je pak také dána vystupováním zastupitelstva a zaměstnanců obecního úřadu, kdy jsou bez zbytečného odkladu zveřejňovány smlouvy a další podklady z fungování obce (například náklady na odpadové hospodářství, provoz obce a jednotlivých složek, včas zveřejňované zápisy zastupitelstva atd.). Toto vše pak zakládá v občanech pocit, že obec je spravována transparentně a může to přinést také větší zájem o věci veřejné.



Velmi důležitou složkou je také komunikace s občany, které v obci Březina probíhá po několika kanálech. Více o těchto kanálech se zmiňuji v kapitole Digitalizace a ICT, neboť je tato oblast velmi úzce spojena právě s moderními technologiemi.

3.1.2 Současný popis potřeb

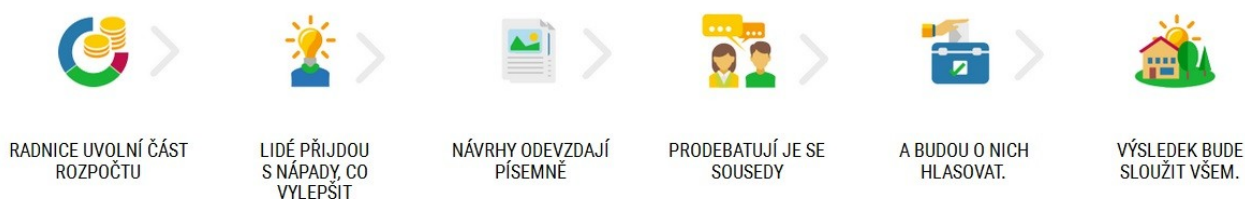
V současné době hledáme další způsoby otevření se a přenášení informací k občanům. Kromě Portálu občana, který je podrobněji zmíněn v kapitole Digitalizace a ICT, jdou úvahy především k zavedení tzv. rozklikávacího a participativního rozpočtu.

Rozklikávací rozpočet umožňuje jednoduše a srozumitelně prezentovat hospodaření měst, obcí a dobrovolných svazků obcí na internetu. I když tato forma prezentace hospodaření není vyžadována zákony, jedná se o čím dál více oblíbenou a ceněnou službu, díky které mají nejen občané možnost si zobrazit v přehledné formě strukturu rozpočtu (odkud plynou příjmy a za co se utrácí) a porovnávat plány se skutečností. Je možné sledovat strukturu a vývoj rozpočtu za několik let.

Participativní rozpočet umožňuje, aby se občané zapojili do rozhodování o rozvoji své obce. Zastupitelstvo vymezí část peněz z ročního rozpočtu, obyvatelé pak podávají návrhy, co by se za tyto peníze mělo ve městě v následujícím roce vylepšit. Při tvorbě těchto návrhů se obyvatelé za asistence města setkávají na lokálních, či tematických veřejných diskusích. Na nich diskutují o tom,

co chtějí ve své obci změnit a jak. Společné návrhy pak předkládají radnici k posouzení z hlediska realizovatelnosti. Vyvrcholením je hlasování o tom, které návrhy obyvatel má obec realizovat. Participativní rozpočtování není ve světě žádná novinka, od roku 1989 se užívá v Brazílii a během posledních patnácti let se rozšířilo i do Evropy.

Schéma participativního rozpočtu, zdroj: Město Orlová



Participativní rozpočet umožňuje, aby se občané zapojili do rozhodování o rozvoji své obce. Zastupitelstvo vymezí část peněz z ročního rozpočtu, obyvatelé pak podávají návrhy, co by se za tyto peníze mělo ve městě v následujícím roce vylepšit. Při tvorbě těchto návrhů se obyvatelé za asistence města setkávají na lokálních, či tematických veřejných diskusích. Na nich diskutují o tom, co chtějí ve své obci změnit a jak. Společné návrhy pak předkládají radnici k posouzení z hlediska realizovatelnosti. Vyvrcholením je hlasování o tom, které návrhy obyvatel má obec realizovat.



Cílem participativního rozpočtu není jen přerozdělit určité množství peněz, nejde tedy o nově pojmenovaný grantový systém. Smyslem participativního rozpočtu je vtáhnout obyvatele do dialogu o utváření místa, kde žijí, ukázat lidem, jaké jsou možnosti obce i jak se mohou na tvoření města podílet, ale naučit zastupitelstvo způsobu, jak občanům naslouchat a jak s nimi efektivně a konstruktivně komunikovat. Důležitou součástí participativního rozpočtu jsou veřejná setkání a debaty o návrzích, na nichž mohou vzniknout nové mezisousedské vztahy i příjemná konstruktivní atmosféra v obci.

3.1.3 SWOT analýza hospodaření obce



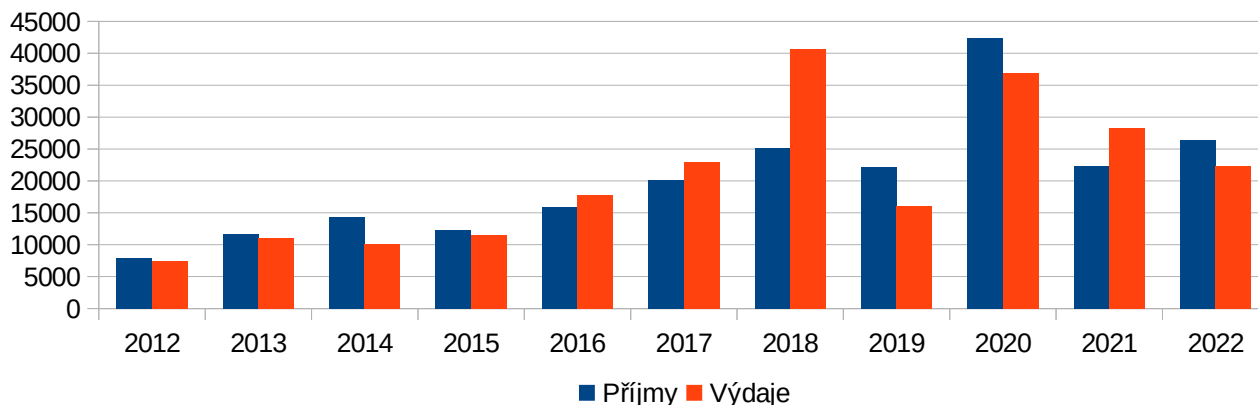
3.2. FINANCOVÁNÍ

3.2.1 Současný stav hospodaření obce

Obec Březina hospodáří s průměrným ročním rozpočtem mezi 20-25 mil. Kč, samozřejmě záleží na ekonomické kondici českého hospodářství, daňových příjmech a především pak získaných dotacích, které mohou příjmovou stránku rozpočtu až zdvojnásobit. Díky změnám zákona o RUD, růstu českého hospodářství, a také zvýšení počtu obyvatel se značně navýšil, se příjmy oproti období před 10 lety navýšily na více než dvojnásobek až třinásobek. Z pohledu výdajů pak samozřejmě velkou část rozpočtu tvoří mandatorní výdaje na provoz obce, tj. zaměstnance obecního úřadu a technických služeb, provoz čističky odpadních vod a vodárenské soustavy, neinvestiční výdaj na provoz základní a mateřské školy, financování elektrické energie na veřejné osvětlení, zimní údržba, atd.



Graf rozpočtových příjmů a výdajů v letech 2012 - 2022 (v tisících Kč)



Nemandatorní finance jsou pak na základě dlouhodobé strategie investovány do rozvojových investičních projektů, a to často za významné spoluúčasti evropských či národních dotací. V uplynulých letech obec Březina investovala více než 100 mil. Kč do zanedbané dopravní infrastruktury, kompletní kabelizace a výměny veřejného osvětlení, vzdělávací infrastruktury (přístavba mateřské školy) a do výstavby či oprav obecních budov (obecní úřad, hasičská zbrojnice, hasičský sklad). Všechny tyto investice byly sice za spoluúčasti národních či evropských fondů, na spolufinancování však bylo nutno využít také úvěrový rámec ve výši 30 mil. Kč, z něhož aktuálně obec dluží částku 18 mil. Kč. Další zadlužení současné zastupitelstvo neplánuje, a to z důvodu aktuálně vysokých úrokových sazeb, naopak je zvažována splatit alespoň část dluhu z dosud ušetřených zdrojů, které jsou na bankovním účtu obce. Po ekonomické stránce obec Březina představuje fungující a prosperující samosprávu, který si je vědoma svých závazků, které bez jakéhokoli problémů splácí, a přitom jí ještě zbývají finanční prostředky na další investiční i neinvestiční projekty.

3.2.2 Současný popis potřeb

Vedení obce si je vědomo toho, že hospodaření obec je velmi úzce propojeno s ekonomickým vývojem nejen českého, ale i světového hospodářství. Z pohledu příjmů jde tedy především o daňové příjmy a také hospodářskou činnost obce v oblasti vodovodů a kanalizací. Z pohledu výdajů se připravuje velký projekt intenzifikace místní čističky odpadních vod, který může dle současných předpokladů představovat částku až 30 mil. Kč, z pohledu dotačních možností se toto jeví jako problém, neboť projekt nezapadá do současně vypsanych dotačních programů pro období 2021 – 2027. Další takto zásadní projekty nejsou aktuálně připravovány, snahou obce bude co nejdříve splatit nyní poměrně drahý úvěr a následně připravovat další investice. Finance, které pak zbudou po zaplacení mandatorních výdajů by pak částečně mohly být využity pro realizaci SMART politiky v obci, tj. další investice do odpadového hospodářství, financování oblasti ICT či dobrého vládnutí. Přínosem pro rozpočet by samozřejmě bylo, pokud by se podařilo v rámci SMART politiky prosadit také dotační tituly, které by umožňovaly spolufinancování těchto politik.



3.2.3 SWOT analýza hospodaření obce



3.3 ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

3.3.1 Současný stav odpadového hospodářství

Služby odpadového hospodářství na území obce Březina zajišťuje firma KTS Ekologie s.r.o. Jedná se o tzv. komunální odpadovou společnost, tj. vlastníkem této společnosti jsou obce. S ohledem na novou legislativu v oblasti životního prostředí, na schválené omezení skládkování komunálních odpadů a dále i skutečnost nárůstu cen svozu a likvidace komunálních odpadů obec Březina zavedla od dubna 2022 nový systém sběru odpadů „sběr odpadů od domu“ („door to door“ – „D2D“), které má za cíl snížit množství odpadů ukládaných na skládku, a naopak zvýšit objem recyklovatelného odpadu. Tento systém je zároveň opatřením proti možnému navyšování poplatku za svoz odpadu ve střednědobém horizontu. Všechny domácnosti obdržely zdarma (výpůjčka na 5 let, poté se nádoby stanou majetkem občanů) v průběhu prosince 2021 tři nové popelnice na tříděný odpad – žlutou na plast a kovy, modrou na papír a hnědou na bioodpad. Odvoz komunálního a tříděného odpadu – plastu, papíru a skla probíhá v četnosti jednou za měsíc, svoz bioodpadu je v letních měsících realizován jednou za čtrnáct dní, v zimních měsících jednou měsíčně. V obci na některých místech zůstaly zachovány tzv. sběrná místa s kontejnery na plast, papír a sklo, původní počet nádob ve sběrných hnízdech však byl výrazně redukován. Všechny nádoby obsahují čip. Občanům je k dispozici i sběrný dvůr otevřený jednou týdně, vždy v sobotu 9:00 – 12:00. Z hlediska polohy v rámci obce je sběrný dvůr umístěn ne příliš dobře – nachází se přímo v centru obce mezi malými zahradami uliční čtvrtě. Z hlediska budoucího vývoje počtu obyvatel se sběrné

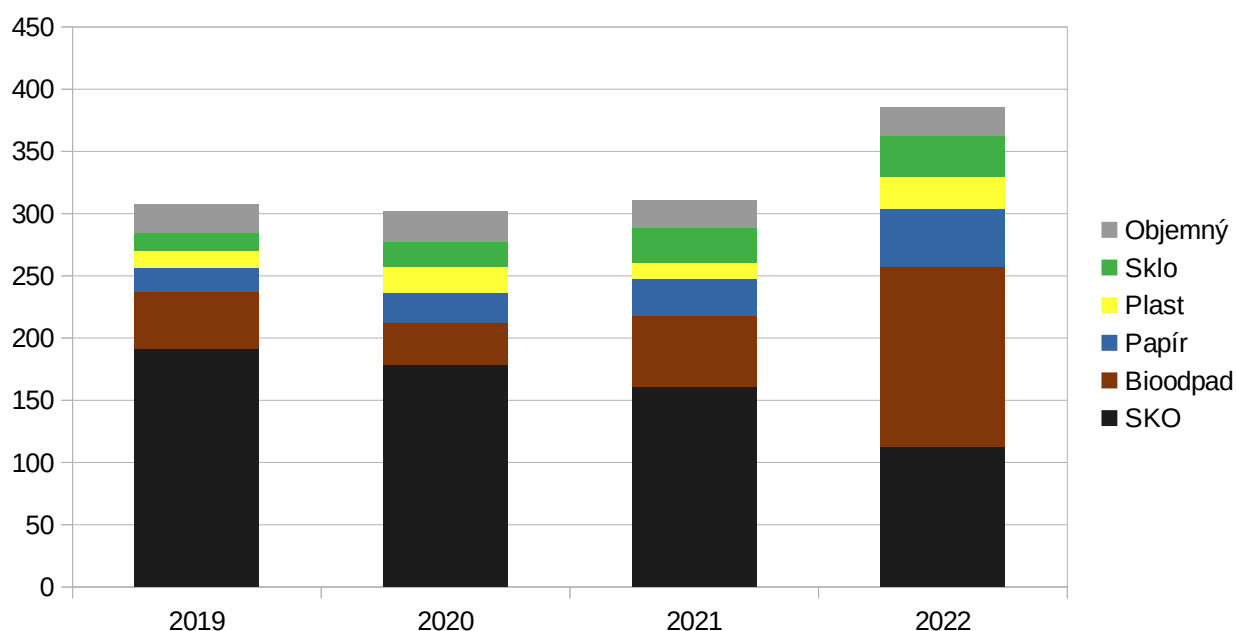


místo jeví jako nedostatečný, a proto bude nutné najít větší stanoviště na okraji obce. Obyvatelé na území své obce mohou odevzdávat kompletní elektrospotřebiče, všechny druhy zářivek a úsporných žárovek, objemný odpad a stavební suť, dřevo, papírové kartony a také železitý odpad. V prodejně potravin se nachází malé sběrné nádoby, sloužící pro nerozbité úsporné kompaktní zářivky, výbojky, LED světelné zdroje a lineární zářivky do délky 40 cm. Druhá nádoba slouží k odevzdání tužkových a knoflíkových baterií, monočládků a akumulátorů.

Produkce odpadů v letech 2019-2022 (v tunách)

	SKO	Biodpad	Papír	Plast	Sklo	Objemný
2019	191,92	45,16	19,42	13,64	14,78	22,96
2020	178,78	33,54	24,47	20,52	20,01	24,31
2021	161,19	56,92	29,55	12,93	27,81	21,78
2022	113,06	144,11	46,58	26,22	32,23	23,12

Graf produkce odpadů v letech 2019-2022 (v tunách)



Dle aktuálního znění § 157 zákona č. 541/2020 Sb., Zákona o odpadech a množství vyprodukovaného komunálního a objemného odpadu tak obec Březina v roce 2022 může nárokovat tzv. třídící slevu. Vyprodukovalo se 136,18 t odpadu: 1088 obyvatel (k 1.1.2022) = 0,125 kg. Při této produkci by tak obec Březina mohla využívat slevu až do roku 2028, pro rok 2029 je pak již stanovena výše na 0,12 tun a produkce odpadu se tak bude muset ještě snížit.



3.3.2 Současný popis potřeb

Zavedení systému door to door v dubnu 2022 v obci Březina bylo „malou revolucí“ v odpadovém hospodářství obce, stejně tak v přístup občanů k odpadům. Lepší nakládání s odpady a dalšími zdroji není totiž jen byznysová příležitost, ale nutnost. Obce nemohou do nekonečna zvyšovat poplatky za svoz odpadů a jejich likvidaci, stejně tak by dlouhodobě neměly být nuceny financovat schodky odpadového hospodářství z jiných kapitol rozpočtu, zvláště ne těch investičních. Oboje se však dnes děje. První výsledky systému door to door ukazují, že je to systém funkční. Počáteční protesty typu „popelnice nemáme kam dát“, „popelnice nám budou smrdět u domu“ či „ty tři popelnice nám na měsíc nemohou stačit“ už naštěstí opadly, protože se jednoduše tyto obavy nepotvrdily. V rámci tohoto systému jsme ovšem maximálně v poločase. Nyní obec musí směřovat ještě k adresnějšímu třídění odpadu, tj. bude potřeba zavést systém on-line evidence nádob, jejich vážení, ale i kontrola obsahu, do systému je potřeba zavést přehled o svozech, zefektivnit pohyb popelářských vozů po obci a tím snižovat náklady na pohonné hmoty i časové náklady osádky vozu. To jest lepší a efektivnější fungování celého systému odpadového hospodářství směřující nejen k vyšším výkonům, ale také k udržení či dokonce snížení nákladů na toto odvětví.

3.3.3 SWOT analýza odpadové hospodářství

SILNÉ STRÁNKY

Systém door-to-door
Velký podíl vytríděného odpadu
Relativně nízké množství SKO
Fungování sběrného místa
Realizace projektů v rámci DSO

S

SLABÉ STRÁNKY

Stav sběrného místa
Množství produkce bioodpadu
Náklady na odpadové hospodářství

W

PŘÍLEŽITOSTI

Prohloubení systém door-to-door
Motivační systém
Aktivní přístup obce k odpadům
Spolupráce na úrovni sdružení obcí
Rozšíření osvětové činnosti

O

T

HROZBY

Rostoucí náklady ukládání odpadu
Rostoucí náklady provozu systému
Rostoucí produkce odpadu
Další zpřísnění odpadových zákonů



3.4 DIGITALIZACE A ICT

3.4.1 Současný stav

Obec Březina patří sice menší obce, avšak na poli moderních technologií, digitalizace a informačních technologií se snaží být ve skupině moderně smýšlejících a fungujících obcí a to naplňováním několika hledisek.

Na poli digitalizace a ICT je snaha v obci budovat jak hardwarové, tak softwarové řešení, které odpovídá dnešní době. Obec se tak snaží využívat především ten software, který funguje na cloudovém řešení a není tak nutno neustále posilovat hardware a potřebná úložiště. Systém je tak sice více závislý na kvalitním internetovém připojení, ale to naštěstí díky optickému připojení v obci není zásadní problém. Na tomto řešení je tak založeno jak účetnictví obce (Gordic), tak správa obyvatelstva a poplatků (Triada). Starosta a úředníci využívají digitální formu dokumentů, elektronické podpisy a další elektronické systémy, které dnes ulehčují a zrychlují komunikaci jak s občany, tak ostatními úřady. Stejně tak zastupitelstvo využívá ke své interní komunikaci a správě dokumentů takové řešení, které se vyhýbá zasílání emailů a příloh, což je někdy velmi problematické.

Obec se stala průkopníkem moderní komunikace s občany, když patřila mezi první obce, které aktivně začaly využívat služby tzv. Mobilního rozhlasu, dnes platformy fungující pod názvem Munipolis (<https://brezina.munipolis.cz>). Vedení obce se aktivně podílelo na vylepšování celého systému, hledalo vhodné řešení pro maximální informovanost obyvatelstva, společně se vedením společnosti Munipolis řešilo další potřeby obcí, které by se mohly přenést do fungování této platformy (např. ankety, hlasové zprávy, minireferenda). V současné době pokrývá tato služba více než 90% občanů starších 15 let.

Dalším prostředkem moderní komunikace se kromě webových stránek, dnes už samozřejmého komunikačního prostředku obcí, staly sociální sítě, konkrétně Facebook, který byl založen původně jako občanská informační platforma již v roce 2012, po volbách 2014 pak byl převzat a ustaven jako oficiální informační kanál obce na této sociální síti. Dnes slouží velkému množství občanů pro získávání informací o dění na obci, o kulturních a sportovních aktivitách a je zde zveřejňováno mnoho další informací z obce a okolí. Druhou sociální sítí, kterou využívá obec je pak sociální síť Instagram, kde jsou prezentovány především fotografické snímky, ale jsou zde také přenášeny aktuální informace o dění v obci, více se zde prezentují tzv. stories a videa z obce. Touto sociální sítí pak obec zasahuje především mladší publikum, pro které již není například Facebook tak in, jako byl pro mladé cca před 10 lety.



3.4.2 Současný popis potřeb

Obor informačních technologií představuje neuvěřitelně rychle se vyvíjející se obor a samosprávy se tomuto trendu musí podřídit, jinak nebudou schopny poskytovat dostatečně kvalitní služby pro občany. Nejde pouze o to snažit se udržet tempo s moderními informačními systémy, ale tyto systémy

dostatečně kvalifikovaně využívat tak, aby se staly pomocníkem, a ne aby se uživatel stal jejich otrokem. To samozřejmě přináší větší důraz na vzdělávání v tomto oboru a školení nových informačních systémů, ale zároveň by to mělo vyvolávat tlak na tvůrce systémů (ať už státní či soukromé IT vývojáře), aby systémy opravdu přinášely užitek a zbytečně nezatěžovaly své uživatele, jak tomu bohužel v mnoha dnešních systémech je. Obec Březina by ráda investovala ještě více do digitalizace svého fungování a omezila tzv. zbytečné tisky, čímž by ušetřila životní prostředí kolem sebe.

Na druhou stranu všechny tyto systémy přináší s sebou i velké nebezpečí napadení z vnějšku, a tedy nutnost zabezpečení. V tomto obec Březina prozatím neudělala více zásadních kroků než instalace firewall ve vnitřní síti, zabezpečení sítě hesly, které se pravidelně mění, zabezpečená komunikace emailovými klienty a pravidelné zálohování dat z počítačů zaměstnanců. Je však jasné, i z pohledu na mnoho zpráv z dnešní doby, že je potřeba systém více zabezpečit a předejít tak ztrátě či dokonce zneužití dat samosprávy a osobních dat občanů.

3.4.3 SWOT analýza ICT





4. STRATEGICKÁ ČÁST

Základním obsahem této strategické části je příprava obce na další budoucí vývoj. Obec může využít možnosti své polohy, kdy leží v rozvojovém prstenci moravské metropole Brna a je integrální součástí Brněnské metropolitní oblasti, což samozřejmě přináší zájem o obec a nárůst její populace. Toto však s sebou přináší také nutnost řešit problémy, které jsou s tímto spojeny, tj. nejen zajištění kvalitního bydlení, ale také služeb, které jsou občany požadovány. To vše přináší další náklady pro obecní rozpočet, přináší však také příležitosti snažit se maximálně využívat SMART řešení, které usnadní některé budoucí kroky a mohou vést také k vyšší efektivitě a snížení nákladů například na provoz samosprávy i dalších služeb.

Každé obci by mělo jít především o udržitelný rozvoj. Organizace spojených národů (OSN) toto vyjádřila sedmnácti cíli, které mají být dosaženy do roku 2030. Zohledňují základní témata udržitelnosti na světové úrovni. Ne všechny cíle se však konkrétně dotýkají každé obce v plném rozsahu, ale je nutno myslet na všechny, i když se některé zdají méně podstatné.



K naplnění strategické vize udržitelného rozvoje obce bude docházet postupným naplňováním cílů stanovených v konkrétních oblastech tohoto SMART dokumentu, tj. v oblasti dobrého vládnutí a SMART financování, digitalizace a odpadového/oběhové hospodářství.

4.1. Vize obce

Vize je pojem, který se používá v rámci strategického řízení. Vize je představa žádoucího budoucího cílového stavu a má podobu jednoduchého popisu jeho podoby a ideálního stavu, kterého chce organizace svojí strategií dosáhnout. Vize musí být rozdělena do strategických cílů a následně do specifických cílů, aby mohla být realizována. Každý strategický dokument by měl mít stanovenou vizi budoucnosti, tj. vizi toho, kam by mělo být směřováno, jaké jsou představy a cíle v dané oblasti. V případě obce Březiny, která, jak již bylo uvedeno patří do brněnské metropolitní oblasti, jde především o zajištění dobré správy obce a nabídky služeb pro občany tak, aby se obec



Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost



SMART Česko

SMO
SVAZ MĚST A OBČÍ ČESKÉ REPUBLIKY

nestala pouhou „noclehárnou“ pro občany, kteří pracují v Brně. Cílem musí být udržitelný rozvoj, dostatečná nabídka služeb a to vše samozřejmě s ohledem na životní prostředí, neboť obec Březina je integrální součástí CHKO Moravský kras.



Vize obce Březina

Obec Březina je moderní dynamickou obcí uprostřed krajiny Moravského krasu, která nabízí pro občany nejen zdravé prostředí pro jejich bydlení a život, ale také kvalitní služby a občanskou vybavenost, moderní samosprávu a maximálně se snaží o udržitelný rozvoj. Participace občanů na rozhodování pak zajišťuje prvek občanského aktivismu i mimo volební proces a pomáhá tak rozvoji ve prospěch všech občanů.

Vize obce je koncipována dle principu 3E. Principy účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti jsou pravidla, která se musí aplikovat při nakládání s veřejnými prostředky. Zjednodušeně se jedná o principy, jejichž aplikace přibližuje způsob rozhodování o veřejných prostředcích způsobu, který je běžný v případě rozhodování o vlastních prostředcích. Jde o tyto principy:

Hospodárnost (Economy)

Vztahuje se k nákladům na zdroje pro spotřebovávané vstupy. Metriky hospodárnosti se používají k posouzení, zda za pořízení nezbytných zdrojů je placena odpovídající cena.

Efektivnost (Efficiency)

Účinnost představuje vztah mezi vstupy a výstupy, je poměrem dosažených výstupů ke spotřebovaným vstupům. Účinnost je výrazem dimenze „dělat věci správně“ a ukazuje na výkonnost ve smyslu způsobu, jakým je činnost uskutečňována.

Účelnost (Effectiveness)

Je výrazem míry, jakou produkované výstupy vedou k očekávaným výsledkům. Metriky účelnosti se zaměřují na sílu vztahu mezi provedenou intervencí a dosaženým výsledkem. Účelnost je výrazem dimenze „dělat správné věci“ a ukazuje na výkonnost ve smyslu uskutečňované volby činnosti.





4.2. Strategické cíle a opatření

Strategické cíle jsou nejvyšší stanovené cíle a jsou používány v rámci strategického řízení. Správně nastavené strategické cíle nejsou zaměřené pouze na jednu metriku působení organizace (například jen na zisk), ale jsou nastaveny jako vyvážené, aby se vzájemně hlídaly a vyvažovaly, a nezpůsobovaly nerovnováhu. Strategické cíle v organizaci navazují na formulovanou vizi. Strategické cíle nutně nemusí splňovat podmínky a principy SMART (nemusí být konkrétní, měřitelné, dosažitelné, realistické a časově dosažitelné), pokud jsou dále definovány ve specifických cílech, které určují směřování v jednotlivých oblastech. Strategické cíle tedy mohou být širší, zatímco specifické cíle jsou již konkrétní.

Globálním cílem je udržitelný rozvoj, který je postaven na sociálním, ekonomickém a environmentálním pilíři, kterým by měl být věnován stejný podíl.

Obec Březina si na začátku zpracování tohoto dokumentu stanovila priority ve SMART oblastech a to dobré vládnutí a SMART financování, digitalizace plus ICT a odpadového/oběhové hospodářství. Jednotlivé cíle v těchto oblastech jsou popsány v této kapitole a to včetně možných opatření a jejich dosažení je předpokládáno ve střednědobém horizontu.

4.2.1. Dobré vládnutí

Strategickým cílem v oblasti dobrého vládnutí (good government) je především zvýšení efektivity samosprávy, transparentnosti veřejné správy, možnosti vyššího zapojení participace občanů na správě věcí veřejných a zavedení moderních SMART řešení. Kromě zavedení například moderních aplikací, digitalizace úřadu a komunikačních prostředků je nutno zaměřit se i na větší bezpečnost.

Rozklikávací rozpočet umožňuje jednoduše a srozumitelně prezentovat hospodaření měst, obcí a dobrovolných svazků obcí na internetu. I když tato forma prezentace hospodaření není vyžadována zákony, jedná se o čím dál více oblíbenou a ceněnou službu, díky které mají nejen občané možnost si zobrazit v přehledné formě strukturu rozpočtu (odkud plynou příjmy a za co se utrací) a porovnávat plány se skutečností. Je možné sledovat strukturu a vývoj rozpočtu za několik let.

Participativní rozpočet umožňuje, aby se občané zapojili do rozhodování o rozvoji své obce. Zastupitelstvo vymezí část peněz z ročního rozpočtu, obyvatelé pak podávají návrhy, co by se za tyto peníze mělo ve městě v následujícím roce vylepšit. Při tvorbě těchto návrhů se obyvatelé za asistence města setkávají na lokálních, či tematických veřejných diskusích. Na nich diskutují o tom, co chtějí ve své obci změnit a jak. Společné návrhy pak předkládají radnici k posouzení z hlediska realizovatelnosti. Vyvrcholením je hlasování o tom, které návrhy obyvatel má obec realizovat.



Opatření	Dobré vládnutí "good government"		
Aktivita I.	Rozklikávací rozpočet Zavedení moderního systému rozklikávacího rozpočtu pro maximální transparentnost správy veřejných zdrojů.		
	Harmonogram: 2024 – 2025	Finanční náročnost: cca 20 tis. Kč	Odpovědnost: vedení obce
Aktivita II.	Participativní rozpočet Zavedení systému plánování a rozhodování o části obecního rozpočtu na základě podnětů a přání občanů, systém hlasování, schvalování a realizace.		
	Harmonogram: 2024 – 2025	Finanční náročnost: cca 50 tis. Kč	Odpovědnost: vedení obce
Aktivita III.	Meziobecní spolupráce Aktivní spolupráce s ostatními obcemi, dobrovolnými svazky a místní akční skupinou v blízkém regionu, kdy cílem je nejen spolupráce na projektech, ale také výměna zkušeností, získávání nových poznatků či možné snižování nákladů díky spolupráci.		
	Harmonogram: 2023 - 2025	Finanční náročnost: ---	Odpovědnost: vedení obce
Aktivita IV.	Vzdělávání úředníků Cílem této aktivity je zajištění maximálně možného vzdělávání úředníků obecního úřadu v oblastech pro ně přínosným, tj. legislativa, jednání s občany, správní postupy, atd., aby se tak vylepšilo vzdělávání úředníků a dosáhlo správným postupů a lepší efektivity v práci obecního úřadu.		
	Harmonogram: 2024 - 2027	Finanční náročnost: cca 150 – 200 tis. Kč	Odpovědnost: vedení obce

4.2.2. Financování SMART opatření

Zvláštní kapitolou je strategie financování navrhovaných SMART opatření v rámci obecního rozpočtu. Prvotním zdrojem je samozřejmě vlastní rozpočet obce, který je však díky současným investicím poměrně v dalších výdajích omezen. Přesto investice do moderních řešení může přinést z dlouhodobého hlediska úspory a to možná i zásadní. Obec by se měla zasadit o maximální možné získání prostředků z jiných zdrojů, například národních dotací či evropských strukturálních fondů či Modernizačního fondu Evropské unie. Důležitou součástí je také potřeba hlídat efektivitu a transparentnost takto investovaných prostředků, tj. nastavení kontrolních mechanismů a zpětné kontroly efektivní investice.



Opatření	Financování SMART		
Aktivita I.	Rozpočet obce Základní možnost pro financování SMART projektů jsou vlastní příjmy rozpočtu. Cílem je získat co možná nejucelenější přehled toho, co financování SMART řešení můžete přinášet za náklady a to nejen prvotní náklad, ale také provozní náklady a tento přehled následně předložit zastupitelstvu obce, aby to následně a s ohledem na aktivitu II. této oblasti rozhodlo o možnostech financování SMART řešení. Cílem je maximalizovat efektivitu takto vynaložených nákladů z vlastních zdrojů.		
	<i>Harmonogram:</i> 2023 – 2027	<i>Finanční náročnost:</i> ---	<i>Odpovědnost:</i> vedení obce
Aktivita II.	Národní a evropské dotace, Modernizační fond Aktivní vyhledávání a využívání dotačních možností na financování vybraných SMART opatření s cílem minimalizovat investice z rozpočtu obce.		
	<i>Harmonogram:</i> 2023 – 2027	<i>Finanční náročnost:</i> ---	<i>Odpovědnost:</i> vedení obce
Aktivita III.	Úvěrový rámec Vhodný nástroj díky rychlosti financování akcí. Je však nutno najít rovnováhu mezi investicí, splátkami a možnostmi obce tyto nástroje využívat.		
	<i>Harmonogram:</i> 2023 – 2027	<i>Finanční náročnost:</i> ---	<i>Odpovědnost:</i> vedení obce

4.2.3. Odpadové a oběhové hospodářství

Prvotním cílem SMART strategie v oblasti odpadového a oběhového hospodářství jsou další kroky při zavádění systému svozu odpadů door to door. První fáze, kterou bylo samotné fyzické zavedení, se povedla a nyní je zde potřeba systém modernizovat, zefektivňovat a využít k tomu SMART řešení se zdá jako ideální nástroj. Obec musí směřovat ještě k adresnějšímu třídění odpadu, tj. bude potřeba zavést systém on-line evidence nádob, evidenční systém, kdy se přes čip odečte vývoz plus je poměrově uvedeno naplnění nádoby (přičemž rovnou proběhne hrubá vizuální kontrola obsahu nádoby), ale i kontrola obsahu, do systému je potřeba zavést přehled o svozech, zefektivnit pohyb popelářských vozů po obci a tím snižovat náklady na pohonné hmoty i časové náklady osádky vozu.

Důležitou součástí budování celého odpadového hospodářství je také osvěta občanů, tj. neustálá nutnost podávat obyvatelům informace, kolik vytrídili, jak si stojí naše obec v porovnání s ostatními obcemi regionu, co je třeba zlepšit, kde si dát pozor, jak řádně třídit, přinášet novinky v odpadovém hospodářství. Jedině takto může systém dlouhodobě vykazovat pozitivní výsledky.



Opatření	Odpadové a oběhové hospodářství		
Aktivita I.	On-line evidence nádob a vývozu pro samosprávu		
	Webová či mobilní aplikace pro přehlednou on-line evidenci odpadových nádob a jejich vývozu pro kontrolu fungování a efektivitu systému.		
	Harmonogram: 2024 – 2026	Finanční náročnost: 150 tis. Kč	Odpovědnost: vedení obce, svozová společnost
Aktivita II.	Kontrola obsahu		
	Využívání SMART technologií pro kontrolu obsahu odpadu a to především v nádobách na tříděný odpad (plast, papír). Aktivita zahrnuje také možnost zpracování (rozebrání a roztřídění) velkoobjemového odpadu ve sběrném dvoře, což může přispět ke snížení objemu skládkovaného odpadu.		
	Harmonogram: 2024 – 2026	Finanční náročnost: 150 tis. Kč	Odpovědnost: vedení obce, svozová společnost
Aktivita III.	Předcházení vzniku bioodpadů		
	Za využití vhodných dotačních program (např. OPŽP) zakoupit pro občany další kompostéry a podpořit tak třídění bioodpadu přímo v domácnostech, jakožto nejlevnější řešení likvidace tohoto druhu odpadu.		
	Harmonogram: 2023 – 2025	Finanční náročnost: 300 tis. Kč	Odpovědnost: vedení obce, DSO
Aktivita IV.	Smart aplikace pro občany		
	Využití současné aplikace „Mobilní rozhlas“ pro lepší informovanost o dnech svozů odpadů včetně přenosu do kalendáře na webové stránky obce a upozornění občanů na svoz, případně pořízení vlastního aplikace pro další osvětu obyvatelstva, rady jak třídit, možnost zjištění si kolik občan vytrídil, atd.		
	Harmonogram: 2023 – 2025	Finanční náročnost: 100 tis. Kč	Odpovědnost: vedení obce
Aktivita V.	Podpora cirkulární ekonomiky		
	Seznámení občanů s principy cirkulární ekonomiky, která přináší zvýšení efektivitu produkce a snížení množství odpadu kvůli následnému využití. Možnost vybudovat re-use centrum v obci.		
	Harmonogram: 2023 – 2025	Finanční náročnost: 500 tis. Kč	Odpovědnost: vedení obce



4.2.4. Digitalizace a ICT

Cílem SMART strategie obce Březina v této oblasti by mělo být udržení tempa s velmi rychle vyvíjejícím se oborem ICT a digitalizace a nabízet občanům moderní a efektivní způsob komunikace se samosprávou a to vše za dodržení základních standardů, předvídání a řešení možných rizik a to včetně bezpečnostních rizik. Obec Březina plánuje investovat do digitalizace a ještě více tak omezit zbytečné papírování, čímž by šetřila životní prostředí kolem sebe.

Opatření	Digitalizace a ICT		
Aktivita I.	Audit bezpečnosti ICT Základním požadavkem na ICT systému je jejich bezpečnost. V první řadě tak nutně musí přijít na řadu audit bezpečnosti ICT, který prověří současný stav a navrhne nápravná či budoucí opatření vedoucí k lepší zajištění bezpečnosti		
	<i>Harmonogram:</i> 2023 - 2024	<i>Finanční náročnost:</i> 150 tis. Kč	<i>Odpovědnost:</i> vedení obce
Aktivita II.	Vzdělávání zaměstnanců Vzdělávání administrativních zaměstnanců v oboru je velmi důležitým procesem, neboť při dnešním rychlém vývoji se požadavky na uživatele často mění, je potřeba věnovat dostatečný čas vzdělání jak v oboru nových softwarů, tak v bezpečnosti využívání softwarů a aplikací.		
	<i>Harmonogram:</i> 2024 – 2027	<i>Finanční náročnost:</i> 200 tis. Kč	<i>Odpovědnost:</i> vedení obce
Aktivita III.	Spuštění portálu občana Portál občana by neměl být jen tradičním portálem občana navazující na ten státní, ale měl by poskytovat i další postupně se rozšiřující možnosti pro občany, jako například přehled a úhradu komunálních poplatků, možnost tzv. malých obecních referend (ankety) a mnoho dalšího.		
	<i>Harmonogram:</i> 2025 – 2027	<i>Finanční náročnost:</i> 500 tis. Kč	<i>Odpovědnost:</i> vedení obce
Aktivita IV.	Rozšiřování optické sítě a 5G připojení Zásadním problémem další modernizace je rychlost internetového připojení a obec tak chce klást ve spolupráci se společností CETIN na maximální rozšíření a modernizace optické sítě, stejně jako co nejkratší termín přislíbeného pokrytí katastru obce signálem 5G.		
	<i>Harmonogram:</i> 2024 – 2027	<i>Finanční náročnost:</i> 1500 tis. Kč	<i>Odpovědnost:</i> vedení obce, CETIN



4.3. Očekávané přínosy v jednotlivých oblastech

Dobré vládnutí	• Rozšíření služeb a jejich větší dostupnost • Vyšší transparentnost samosprávného celku • Zlepšení meziobecní spolupráce • Zapojení širší veřejnosti do rozhodování • Vybudování moderních nástrojů pro komunikace s občany
Financování SMART	• Vyvážené financování SMART politik • Nové finanční zdroje z dotačních titulů • Optimalizace nákladů díky využití technologií
Odpadové a oběhové hospodářství	• Zkvalitnění služeb pro občany při svozu odpadů • Osvěta pro občany, jak a proč třídit, výsledky systému • Zefektivnění celého systému odpadového hospodářství • Snížení či minimálně zachování nákladů v rámci rozpočtu • Podpora cirkulární ekonomiky • SMART řešení v celé oblasti odpadového hospodářství
Digitalizace a ICT	• Vysoké zabezpečení systému ICT a digitalizace • Zlepšení komunikace mezi občanem a samosprávou • Zlepšení dostupnosti služeb internetu a volání • Standardem by mělo být kvalitní vzdělání zaměstnanců



5. IMPLEMENTAČNÍ ČÁST

5.1. Nastavení řídicí struktury a plánování

Implementační část předkládané strategie je zaměřená na procesní řízení spojené s uvedením Realizace SMART Česko v praxi obcí a měst pro obec Březinu do praxe. Jde o konkrétní způsob zapojení volených představitelů obce a pracovníků obce v rámci procesu přípravy, realizace, monitoringu a evaluace SMART strategie.

Vazba na Plán rozvoje obce

Zpracovaná SMART strategie se bude promítat také do územně plánovacích dokumentací a koncepcí a při jejich naplňování budou územní a veškerá další (organizační, technická ad.) doporučení obsažená ve strategii aplikována dle dalšího upřesnění v daném nástroji (územní plán, strategický plán obce, rozpočet obce apod.). SMART strategie má být jednou ze strategických koncepcí rozvoje obce, která výrazným způsobem ovlivňuje a předurčuje konání svého nositele ve všech rovinách.

5.1.1 Organizační a řídicí struktura

Zpracováním SMART strategie začíná i v rovině oficiálního plánování rozvoje a fungování obce proces, který má vést k naplnění vize, stanovených strategických a specifických cílů. Tak jak probíhal proces tvorby vlastní strategie ve spolupráci s řadou odborníků a zástupců organizací a institucí, vč. zapojení veřejnosti, je třeba postupovat i při její vlastní implementaci.

Vytvoření SMART strategie přispěje k naplnění principu programování známého z regionální politiky EU, který je vyžadován při využívání dotací z veřejných rozpočtů. Proces postupného uskutečňování návrhů SMART strategie se nazývá „implementace“. Implementace je komplexním procesem, jehož funkčnost je závislá zejm. na následujících okolnostech:

- a) politické vůli a vstřícnosti představitelů vedení obce k potřebám obce,
- b) kvalitě systému přípravy a realizace projektů (pravidel),
- c) organizační struktuře kvalitě organizační jednotky (zázemí obce),
- d) komunikaci, osvětě a propagaci,
- e) kontrolním mechanismu,
- f) zpětné vazbě.

Přijetím SMART strategie se politická reprezentace obce Březina hlásí k realizaci dílčích rozvojových aktivit nastavených v tomto plánu, které jsou následně realizovány prostřednictvím konkrétních projektů v rámci Strategické části (str. 22-25 tohoto dokumentu). Obec Březina je schválením SMART strategie jako klíčového strategického dokumentu postavena před pozitivní budoucí kroky, které mají vést k naplnění této strategie. Implementace SMART strategie by měla maximálně využívat existující organizační struktury a institucionálního rámce na úrovni samosprávy. Pokud má být správně implementována, měla by být zachována role garanta strategie a role Řídící skupiny. Stanovení garanta odpovědného za celkovou realizaci aktivity, zejména za dodržení jejího obsahu, případných termínů realizace a finančního rámce, je jedním z klíčových předpokladů úspěšnosti realizace jednotlivých aktivit.



Řídící skupina

Vrcholnou jednotkou řídicí struktury je Řídící skupina (ŘS), která je složená ze zastupitelstva obce Březina. ŘS může do svého středu přizvat odborníky podle potřeby jako dočasné i stálé hosty. Frekvence setkávání ŘS je min. 2x ročně nebo na základě potřeby, zejména v případě aktualizace celé strategie jsou schůzky naplánovány častěji. Činnost ŘS plánuje a monitoruje koordinátor. Do kompetencí ŘS patří:

- ▶ identifikace problémů a příležitostí, doporučení a poskytování zpětné vazby při rozpracování a přípravě návrhových opatření SMART strategie,
- ▶ iniciace projektových záměrů, které se budou zařazovat do strategie, poskytování informací k těmto projektovým záměrům, včetně návaznosti na další záměry a včetně ekonomických dopadů na rozpočet obce,
- ▶ aktualizace strategie,
- ▶ řízení a koordinace přípravy aktualizace SMART strategie,
- ▶ o projednávání, připomínkování a schvalování průběžných verzí a finální verze aktualizace.

Koordinátor SMART strategie

Koordinátorem ve věcech organizačních je starosta obce Březina. Kompetence a odpovědnosti koordinátora:

- ▶ zajištění potřebné spolupráce se zapojenými aktéry, dotřenými organizacemi i jednotlivci,
- ▶ součinnost při zajišťování podkladů, informací a dokumentů, které nejsou veřejně dostupné,
- ▶ koordinace přípravy podkladů pro Řídící skupinu,
- ▶ organizační zajištění zasedání Řídící skupiny.

Činnost koordinátora je klíčová také ve směru k celkovému směřování obce Březina, která je schválením tohoto koncepčního dokumentu zavázána naplňovat vizi a strategické cíle SMART strategie.

Garant realizace aktivity

Na úrovni jednotlivých projektových záměrů je pak stanoven garant aktivity (projektu), obvykle je to obec, či další osoba, vykonávající danou aktivitu. V případě daného subjektu je již plně v jeho kompetenci, jakým způsobem bude daný projekt organizačně zajištěn. Garant realizace aktivity (projektu) vždy podléhá především těmto hlediskům:

- ▶ zná výsledky, kterých se má aktivitou dosáhnout,
- ▶ přijímá odpovědnost za danou aktivitu a její výsledky,
- ▶ zná časový horizont, do kterého se má aktivita dokončit,
- ▶ prokazuje svou angažovanost pro dosažení očekávaných výsledků.



5.2. Monitoring, vyhodnocování a aktualizace

Aktivita zahájená na základě SMART strategie budou monitorovány v dvouleté periodě v souladu s vyhodnocením a aktualizací navržených cílů. Výsledky monitoringu budou předkládány Koordinátorem Řídící skupiny zastupitelstvu obce. Interpretaci a vyhodnocení dat je třeba zajistit jak pro obec (a její orgány), tak také pro veřejnost.

Na základě vyhodnocování bude prováděna aktualizace SMART strategie, a to minimálně jednou za pět let (případně častěji v případě mimořádného vývoje v oblasti SMART, mimořádných organizačních či jiných změn na straně obce), první řádná aktualizace se tedy očekává v roce 2028.

Aktualizace bude zaměřena zejména na opakované vyhodnocení zranitelnosti na klíčové hrozby identifikované v analytické části strategie a zapracování nových trendů v oblastech rozvoje veřejného prostoru, dále také na aktualizaci provozně-technických údajů vycházejících z geografických informačních dat obce Březiny a z dalších dat specifických pro vyhodnocení zranitelnosti obce – tedy analytických, ekonomických, sociodemografických, legislativních a případně socioekonomických dat.

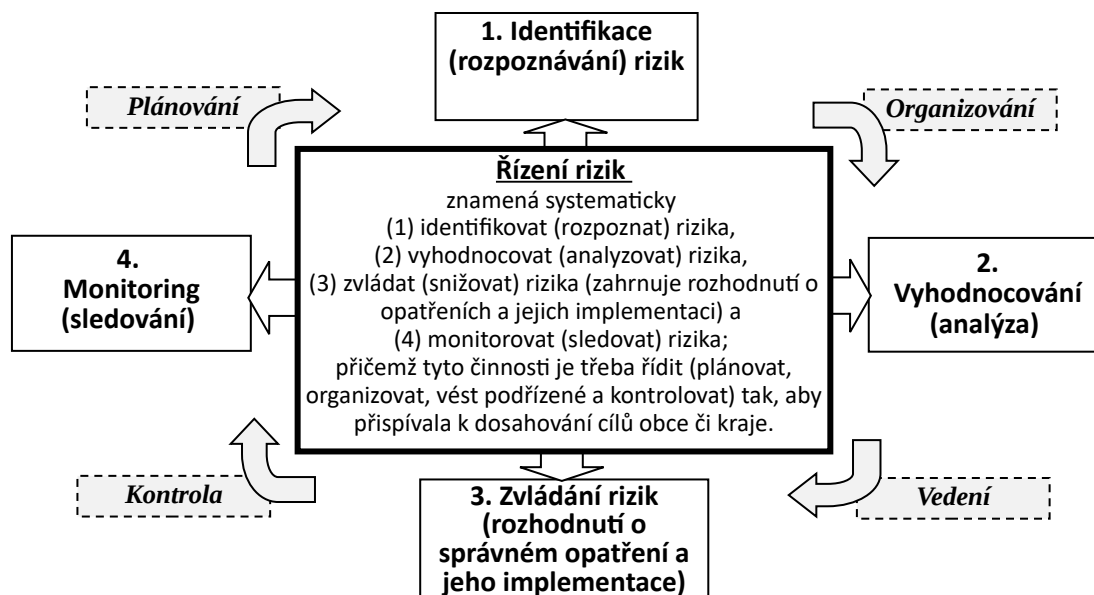
Pokud se podmínky změní natolik, že bude třeba provést aktualizaci celého dokumentu dříve, pak by podnět k aktualizaci v dřívějším termínu měla vznést Řídící skupina po vyhodnocení všech aspektů. Samostatným důvodem pro aktualizaci v dřívějším termínu může být například aktuální rychlost procesů změn, změny legislativy, nové normy či trendy v oblastech SMART strategie.

5.3. Systém řízení rizik a předpoklady realizace strategie

Analýza rizik patří mezi nejužitečnější analýzy při zpracování a realizaci veřejné strategie. Rizika jsou v činnostech aktérů veřejné správy stále přítomná. Každé rozhodnutí, každá činnost nebo aktivita, která je prováděna volenými zástupci, zaměstnanci obcí nebo krajů, zaměstnanci zřízených či založených organizací nebo případně též zaměstnanci dodavatelů, nese vždy své riziko. Přičemž jako riziko chápeme nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit jak přípravu strategií, tak dosažení stanovených cílů nebo plnění úkolů. V rámci tohoto textu chápeme riziko jako synonymum pro hrozbu.

Ke zvládnutí problematiky řízení rizik může pomáhat rozpoznat a následně díky tomu také přijmout správné rozhodnutí v dané věci. Správná rozhodnutí nás posouvají k dosažení cílů, jsou zákonná a jsou morální (etická). I proto je vhodné se naučit rizika chápat v potřebných souvislostech (znát kontext) a hodnotit je se znalostí místních podmínek. Je potřeba, aby se daní volení zástupci i zaměstnanci, kteří o činnosti rozhodují nebo ji provádějí, naučili rizika rozpoznat (identifikovat), zhodnotit (analyzovat) a zvládat (respektive přijímat správná opatření k jejich snížení) a následně je pravidelně sledovat (monitorovat).

Na obrázku jsou uvedeny fáze řízení rizik. Je třeba mít na paměti, že řízení rizik musí být prováděno tak, aby přispívalo k dosahování cílů (přičemž k cílům řadíme také hospodárné, efektivní a účelné nakládání s prostředky).



5.3.1 Členění rizik do pěti oblastí

První fází řízení rizik je jejich identifikace neboli jejich rozpoznání. Rizika můžeme členit do různých oblastí – vždy to závisí na místních podmínkách. Pro města a obce obecně platí, že hrozí hlavní rizika:

4 Finanční

Souvisí se způsobem hospodaření a nakládání se zdroji či majetkem, se schválením či neschválením dotace, s rozpočtováním, s daňovými záležitostmi, s účtováním atd. Vše ve vazbě na realizaci veřejné strategie (případně též její přípravu).

4 Organizační

Souvisí s chybami při přípravě a realizaci veřejné strategie - například v řízení, se způsobilostí nebo nedostatkem zaměstnanců, spoluprací mezi zapojenými subjekty, špatným načasováním aktivit, chybně stanovenými termíny atd.

4 Právní

Souvisí s chybami při realizaci strategie, které se týkají platné či připravované legislativy, vnitřními předpisy zadavatele strategie, pokud mají na přípravu či realizaci vliv, ale také smluvními vztahy.

4 Technická

Zahrnuje stav budov, nezbytné infrastruktury, stav vybavení (například aut, další techniky, strojů a podobně), software či IT technologií a podobně.

4 Věcná

Závisí od charakteru veřejné strategie. U obce například ve vztahu k obyvatelům (migrace, stárnutí, ...), dostupnosti veřejných služeb, bydlení, zaměstnanosti, ve vztahu ke kriminalitě či sociálně patologickým jevům, ve vztahu k dopravě, jednotlivým složkám životního prostředí, atraktivity území a podobně. Souvisí s rozvojem obce a jeho socioekonomickými charakteristikami.



5.3.2 Proces zpracování analýzy rizik

Proces zpracování je možné popsat pomocí několika kroků, které jsou zachyceny v následující tabulce. Postup není závazný – je jej možné spíše chápat jako dobrou praxi, tedy jak je doporučeno postupovat. V konkrétní situaci může být postup také odlišný. Důležité ale je vždy uvést, kdo analýzu zpracoval a jakým způsobem rizika identifikoval a hodnotil. K jednotlivým krokům je též uveden komentář ve vazbě na rychlou a komplexní analýzu.

Z postupu je patrné, že nejprve si musíme ujasnit plán - tedy co, proč, jak, kdo, kdy, s jakými náklady bude provádět při zpracování analýzy rizik. Ve druhém kroku je třeba shromáždit vše potřebné (informace, souvislosti atd.). Při získávání dat a informací je možné použít metody pro získávání dat – viz následující podkapitola. Následuje identifikace rizik (třetí krok) a jejich hodnocení (čtvrtý krok). Následuje návrh opatření, ověření analýzy jako celku a její schválení.

Postup zpracování v sedmi krocích

č.	Název a popis kroku	Odpovědnost
1	Plánování - Téma analýzy (čeho se týká) - Metodika (postup) hodnocení - Kdo bude zpracovávat, kdo zajistí informace, ... - Termíny pro zajištění informací, zpracování, ... - Kdo a jak ověří, kdo schvaluje - Je-li potřeba, tak stanovení nákladů	Plánuje zadavatel analýzy (např. starosta, vedoucí zaměstnanec, ...). Plán je pak projednán v expertní skupině.
2	Shromáždění a prověření: - informací (rozhodujeme na základě faktů), - místních podmínek a - nezbytných souvislostí	Shromáždění a ověření informací provádí odpovědné osoby za jejich shromáždění a též expertní skupina.
3	Identifikace rizik - v pěti výše uvedených oblastech	Provede zadavatel ve spolupráci s expertní skupinou nebo expertní skupina.
4	Hodnocení rizik: - stanovení u každého rizika (1) četnosti výskytu rizika a (2) dopadu do rozpočtu nebo na cíle – můžeme použít stupnici od 1 do 5 - stanovení významnosti rizika: vynásobením četnosti a dopadu - seřazení rizik dle významnosti (malá, střední, velká) a ověření hodnot	Provádí expertní skupina.
5	Návrh opatření - vždy u velkých rizik, u středních je doporučeno, u malých dle zvážení	Provádí expertní skupina ve spolupráci se zadavatelem.
6	Ověření analýzy jako celku - je-li to zapotřebí, tak její úprava	Provádí zadavatel analýzy a určený ověřovatel.
7	Schválení analýzy - např. jako součást veřejné strategie	Orgán obce, který to má v pravomoci nebo osoba, která to má v pravomoci.



5.3.2 Kategorizace a zvládání rizik

Další fází řízení rizik je jejich kategorizace zvládání (též návrh opatření). Výstupem první fáze řízení rizik je seznam identifikovaných rizik rozčleněných do pěti oblastí. Výstupem druhé fáze hodnocení rizik je registr rizik - u každého rizika byl stanoven jeho vlastník, máme stanovenou významnost rizika pomocí předpokládané četnosti výskytu a odhadovaného dopadu, rizika máme rozčleněna na malá, střední a velká. Toto rozčlenění má význam v tom, že je doporučeno se velkými riziky neprodleně zabývat, respektive si u velkých rizik přijímat protipatření tak, aby se co nejdříve snížily. U středních se to doporučuje dle konkrétní situace (mimo jiné záleží na tom, jak náročné a nákladné bude opatření přijmout) a u malých můžeme též přijmout opatření nebo je jen monitorovat. Jde o to, že náklady na realizaci opatření mohou přesáhnout negativní dopad rizika do rozpočtu, proto se u malých rizik z úsporných důvodů obvykle opatření nepřijímá. V rámci metodiky řízení rizik je třeba stanovit, kdy se musí a kdy může (tedy nemusí) přijímat opatření. Stručně to rekapituluje následující tabulka.

Velikost rizika	Významnost rizika	Taktika opatření zvládání rizik
Malé riziko	1 až 4	Riziko monitorujeme, opatření přijmeme, jen když je to účelné. Obvykle uplatňujeme taktiku „převezmi“.
Střední riziko	5 až 9	Riziko monitorujeme a dle potřeby a situace přijmeme opatření k jeho snížení. Obvykle uplatňujeme taktiku „ošetři“, ale též dle situace „převezmi“, „přenes“ nebo „ukonči“.
Velké riziko	10 a více	Riziko neprodleně řešíme – přijímáme opatření k jeho snížení, vyhodnotíme, zda opatření je účinné. Pokud ne, přijmeme další protipatření, dokud nedojde ke snížení. Uplatňujeme taktiku „ošetři“ samostatně nebo v kombinaci s „přenes“ nebo „ukonči“.

Významnost rizika můžeme vypočítat součinem četnosti výskytu a dopadu, tedy $V = P * D$, kde

V ... významnost rizika

P ... předpokládaná (odhadovaná) četnost výskytu rizika (někdy označováno jako Č)

D ... odhadovaný dopad do rozpočtu nebo dopad na plnění cílů

Kapitola 5.3 Systém řízení rizik a předpoklady realizace strategie využila jako zdroj PŮČEK Milan Jan, KŘÁPEK Milan. Analýza, řízení a registr rizik v rámci veřejné strategie. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2021.